

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבתהוא מעולם
לא היה ילד

הרב מרדכי גולדשמיד

וכשנכנס אבי ללמוד בחדר, היה הרבי כבן שמונה. התלמידים חולקו לשלוש כיתות, כאשר "כיתה" אחת כללה תלמיד אחד בלבד - הרבי, גם מפני שהיה המבוגר בחבורה, וגם כי לא היה מי שהשתווה אליו בכישרונותיו.

ברוב הזמן היה ר' זלמן מלמד את שתי הכיתות הצעירות יותר, ורק בזמנים מסוימים, במשך כחצי שעה, היה לומד עם הרבי, ואחר כך נותן לו להמשיך ללמוד לבד. אבי זכר בביורו כיצד בשעה שלמדו הוא וחבריו קריאה וחומש עם המלמד, היה הרבי נעמד לבדו בסמוך לחלון ומתקדם בעצמו בלימוד גמרא מסכת פסחים בעיון.

לכן, הסביר אבי, אי אפשר לומר שהיה "חבר ילדות" של הרבי, שכן כבר באותו גיל צעיר, הרבה הרבי להתבודד ולעסוק בלימוד. אפילו בהפסקות, כשכל האחרים היו יוצאים לשחק ולהשתובב כדרכם של ילדים, הרבי נשאר בפנים והמשיך ללמוד. "הוא אף פעם לא היה ילד", נהג אבי לומר. "כבר מקטנותו היה ניכר עליו שנועד לגדולות".

אבי סיפר שהזמן היחיד שבו חרג הרבי ממנהגו היה ב"חג הגאולה" - י"ט בכסלו. ר' לויק היה עורך אז התוועדות גדולה בהשתתפות קהל רב, והילדים החליטו לערוך לפני כן גם הם סעודת י"ט כסלו חגיגית לעצמם. המארגן הראשי של אותה התוועדות היה הרבי, שיצא אז מגדרו כדי שהילדים כולם יוכלו להתוועד יחדיו לכבוד י"ט בכסלו.

בהתוועדות הגדולות היה ר' לויק מספר את פרשת המאסר והגאולה של אדמו"ר הזקן, וכדרכו, נהג להפליג בביאורים תורניים עמוקים על פי תורת הנגלה, חסידות, חקירה ובעיקר קבלה. כולם ישבו והקשיבו בדרך ארץ, אבל לרוב רובם של הנוכחים, הדברים היו סתומים ונשגבים מבינתם. פעם שאלו אותו, "למי הרב מדבר את ביאורי הקבלה הללו, הרי איש מהיושבים כאן אינו מסוגל לרדת לעומקם של הדברים?" בתגובה הצביע ר' לויק על בנו, הרבי, שהיה אז בחור צעיר, בגיל חמש עשרה לערך. "הוא מבין", אמר ר' לויק, "ובשבילו אני מדבר".

אבא אמר שבשנים הראשונות לנשיאות הרבי, השיחות והמאמרים שאמר היו דומים בסגנונם לדרכו של אביו. החסידים, שהתרגלו לסגנון השיחות והמאמרים של אדמו"ר הריי"צ, לא הבינו כל כך את הסגנון החדש.

שלושת בניו של ר' לויק הצטיינו בכישרונות יוצאים מגדר

אבי, החסיד הנודע ר' נחום גולדשמיד, נולד וגדל בעיר יקטרינוסלב (כיום, דניפרו), שבה כיהן כרב העיר אביו של הרבי, רבי לוי יצחק שניאורסאהן, המכונה ר' לויק. סבי, ר' יצחק גולדשמיד, שימש כשוחט בעיר, והיה מקורב מאוד לר' לויק. מלבד בנם הבכור - הרבי, לר' לויק ולרבנית חנה נולדו עוד שני בנים, דובער וישראל אריה לייב. זה האחרון, שהיה מכונה לייבל, היה בן גילו של אבי, ובין השניים נקשרה ידידות אמיצה שנמשכה לאורך שנים רבות.

בסביבות שנת תרס"ט (1909), בהגיעם לגיל הכניסה לחדר והתחלת לימוד האל"ף בי"ת, פתח ר' לויק חדר עבור ילדיו וילדי החסידים בעיר, ומינה את החסיד ר' זלמן וילנקין למלמד.

כשדודתי, אחות אבי, הרבנית פרסמן, ביקרה לראשונה אצל הרבי עם בעלה והם נכנסו ליחידות, ציין בעלה על הפתק את ייחוסה של אשתו לבית גולדשמיד. הרבי הביט בה ושאל, "גולדשמיד? אחות של ר' נחום?" כשהשיבה בחיוב, המשיך הרבי, "למדתי איתו בחדר, וגם את אביך הכרתי היטב".

כשסיפרה על כך לאבי, הוא אמר, "אני עם הרבי בחדר מעולם לא למדתי. הייתי איתו יחד באותו מבנה, אבל לא למדתי איתו - הוא תמיד למד לבד". הרבי היה מבוגר מאבי בכארבע שנים,

«

לציון שבועים שנה למנהיגותו של הרבי, יתמקדו פרסומי JEM בכל שבוע
באחד מהמאורעות, הרעיונות או האישים הקשורים לחייו של הרבי.

מאורעות
רעיונות אישים

הרגיל וניחנו בכושר התמדה מופלא. אבי, שהיה כבן בית אצלם, סיפר שהרבנית חנה התלוננה פעם שבהגיע עת הארוחה, כאשר היא צריכה לבקש מבניה לבוא לאכול, היא בקושי מצליחה להזיזם מהלימודים.

אולם, מבין שלושת הבנים, כישוריו של הבכור, הרבי, בלטו ועלו אף על אלו של אחיו. ההתמדה, הזיכרון הפנומנלי וירתת השמיים המופלגת שלו היו לשם דבר.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, העיר יקטרינוסלב, שהייתה עיר נמל מרכזית, הוצפה באלפי פליטים יהודיים שנמלטו מהחזית. בית משפחת שניאורסאהן הצטיין מאז ומתמיד בהכנסת אורחים, אך באותה תקופה במיוחד התארחו בבית פליטים רבים, ביניהם גם לא מעט רבנים ותלמידי חכמים מופלגים, שהשתעשעו עם בניו של ר' לוי'ק בדברי תורה. אחד מאלה, היה הרב מנחם מענדל קמינר, קרוב משפחתו של האדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת". במהלך שהותו שם, הרבה לשוחח עם הרבי בלימוד. באחת הפעמים דנו בדברי התוספות במסכת ערכין, המביא קושיה ועליה ארבעה תירוצים. הרבי הסביר את ה"צריכותא" בכל ארבעת התירוצים, כלומר, הראה כיצד בכל אחד מהתירוצים קיים איזשהו קושי ממקום אחר שמחייב את הבאת התירוצים האחרים. הרב קמינר התבטא אחר כך בהתפעלות, "איך יכול להיות שבחור צעיר, סך הכל בן ארבע עשרה - בכל מקום בש"ס שאני מדבר איתו, הוא זוכר כאילו למדו זה עתה!"

בשנת תרפ"ג (1923), בהיותו בן שמונה עשרה, נכנס אבי ללמוד בישיבת תומכי תמימים בחרקוב. פעם, בתקופת לימודיו שם, כשישב ולמד בבית המדרש, הרגיש לפתע שמישהו טופח על גבו. תחילה נבהל וחשב שאולי הגיעו הייבסקים (אנשי הייבסקציה - המחלקה היהודית של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית שרדפה את חסידי חב"ד). אך כשהסתובב, הופתע לראות את ר' לוי'ק בכבודו ובעצמו. הרב הסביר שהגיע לעיר בנוגע לענייני עסקנות הכלל, אך החליט להיכנס לשיבה כדי לבקרו.

באותה הזדמנות, סיפר ר' לוי'ק לאבי שהשלטונות לוחצים עליו שיחתום ויאשר עניינים הנוגעים לאספקת צרכי יהדות, דברים שדעתו לא הייתה נוחה מהם, מאחר שידע שאינם מתנהלים לרוחו. רבנים רבים נכנעו ללחץ השלטונות והסכימו לחתום מחשש פן יבולע להם. "אבל אני לא יכול לחתום, אני הרי יודע את האמת", אמר ר' לוי'ק. "מה דעתך נחום, לחתום או לא לחתום?"

"מה אני מבין בדברים אלו?", ענה אבי במבוכה, "אבל אתה הרי אומר שלא צריך לחתום. אם אתה שואל אותי, לא הייתי חותם". כמובן שבסוף הרב לא נכנע ללחצים וסירב לחתום.

מהישיבה בחרקוב, עבר אבי ללמוד בוויטבסק. הוא הצטיין והתעלה בלימודיו, ובמיוחד בתורת החסידות, וכבר בגיל עשרים, כשנתיים בלבד לאחר שנכנס לשיבה, התמנה למשפיע בישיבת תומכי תמימים בעיירה נעוול. בעקבות התגברות רדיפות הייבסקציה הוא נאלץ לברוח משם כעבור שנה וחצי בלבד. הוא חזר לעיר הולדתו יקטרינוסלב (ששמה הוחלף אז בידי

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשנתנו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER with the REBBE

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

הקומוניסטים לדניפרופטרובסק), ובהמשך הגיע לארץ הקודש, והתיישב בעיר תל אביב, שם התקבצה קהילה של חסידי חב"ד. בתל אביב פגש את ידיד נעוריו ר' לייבל שניאורסאהן, והשניים היו נפגשים בקביעות ומתעמקים בלימוד החסידות במשך שעות רבות. יום אחד הוא פגש את אבי ברחוב, ורץ לקראתו בשמחה גדולה כשבידו ספר קטן. "אחי שלח אליי את החיבור הראשון שלו", סיפר בהתרגשות. היה זה לוח "היום יום" - אוסף פתגמים משיחותיו ומכתביו של אדמו"ר הריי"צ מסודרים לפי ימות השנה, שהרבי ליקט והוציא לאור לקראת י"ט בכסלו תש"ג (1942). "קראתי בעיון את החיבור הזה, והוא מלא וגדוש", אמר. "לאנשים אין מושג כמה עמקות, רוחב מחשבה ושכל הושקעו כאן!"

הרב מרדכי גולדשמיד הוא איש חינוך ותיק, המשמש כיום ר"מ בישיבת תומכי תמימים בבני ברק. הוא רואיין בביתו בחודש סיון תש"ע (2010).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשי"ג (1953) — בשבת זו חל יום השנה התשיעי לפטירת אביו של הרבי, רבי לוי יצחק שניאורסאהן. בהתוועדות הרבי, נכח הרב יעקב אהרן דיסקין, שבעקבות פעילותו להפצת תורה ומצוות נאסר אף הוא והוגלה לקזחסטן, שם עמד בקשר קרוב עם אביו של הרבי. בין השיחות, ביקש ממנו הרבי שיספר על מסירות הנפש של אביו ועל הקשיים שחוהו בעת גלותו באלמא אטא. בשעה שהנ"ל סיפר את הדברים, זלגו עיני הרבי דמעות.¹ כ' במנחם־אב

< תשכ"ד (1964) — במלאת עשרים שנה לפטירת אביו, רבי לוי יצחק שניאורסאהן, הודיע הרבי בהתוועדות על ייסוד קרן גמ"ח על שם אביו, שמטרתה לסייע בהלוואות למוסדות חינוך על טהרת הקודש, ולחזק את מעמד המורים ללימודי קודש שלעתים קרובות שכרם משולם באיחור. הרבי סיפר שההתעוררות להקמת הקרן הייתה בזכות תרומתה של אישה צדקנית, שהיא ובעלה מטופלים במשפחה גדולה ומתפרנסים בדוחק. אותה אישה קיבלה במפתיע החזר של חוב ישן - המחאה על סך חמשת אלפים דולר - והחליטה לתרום את הסכום כולו לצדקה.² כ' במנחם־אב

1 תורת מנחם ט, עמ' 115
2 תורת מנחם מ, עמ' 321 ואילך

מודפס ומופץ באה"ק ע"י צעירי אגודת חב"ד / המרכז לעירי שליחות טל' 03-373-1777

ההקדשות שלכם מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org